

Tempelkullens naturreservat

Tempelkullens naturreservat, juli 2005.

Skötselplan

Upprättad 2005
Länsstyrelsen Östergötland

SKÖTSELPLAN FÖR TEMPELKULLENS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2005.

Planförfattare har varit Jens Johannesson.

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
Administrativa data om naturreservatet	3
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	5
3.3 Områdets bevarandevärden	5
3.4 Källuppgifter	6
B. PLANDEL	7
1 Syfte med naturreservatet.....	7
2 Disposition och skötsel av mark.....	7
2.1 Skötselområden	7
2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	8
2.3 Jakt	8
2.4 Utmärkning av reservatets gräns	8
3. Anordningar för rekreation och friluftsliv.....	8
3.1 Övergripande mål	8
4. Tillsyn.....	9
5. Dokumentation och uppföljning.....	9
5.1. Dokumentation och inventeringar	9
5.2. Uppföljning	9
6. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	9
6.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	9
7 Kartor	10

A. ALLMÄN BESKRIVNING

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets

benämning: Tempelkullens naturreservat

REG-DOS NR: 05-02-1708 (NVR-id: 05-02-004)

Beslutsdatum: 2005-11-25 (Tidigare beslut om naturminne 1961-02-27)

Län: Östergötland

Kommun: Kinda

Fastighet: Skedevid 1:1

Areal: 1,4 ha

Naturtyper: Trädklädda betesmarker av
(Natura 2000 habitat) fennoskandisk typ (9070)

**Prioriterade
bevarandevärden**

Naturtyper Odlingslandskap, betesmark

Arter/grupper

Strukturer/funktioner Grova lövträd

Kulturmiljöer Kulturhistoria

Friluftsliv

Övrigt: Bevara biologisk mångfald

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen Östergötland

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

(se reservatsbeslut)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

Tempelkullens naturreservat ligger sydost om Rimforsa vid kanalen mellan Åsunden och Ämmern. En ruta på kartan är 1x1 km. GSD-Terrängkartan © Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

3.1 Naturbeskrivning

Tempelkullen är en glest lövträdklädd kulle med ekhagekaraktär. Förutom ett tiotal grova eller mycket grova ekar finns ett tiotal yngre ekar samt 25-30 andra äldre lövträd av björk, lind, asp, ask, lönn, rönn och fågelbär. I buskskiktet förekommer nypon, hagtorn och enstaka enbuskar. Den hävdgynnade floran är mycket artrik främst på de mer höglänta delarna av kullen med bl a brudbröd, darrgräs, knägräs, ängsvädd, stor och liten blåklocka, grönvit nattviol, blåsuga, gullviva och prästkrage. Näringsgynnad flora förekommer i väst- och sydslutningen samt på de lägre markerna i väster. I väster avgränsas reservatet av kanalen mellan Åsunden och Ämmern. En del grävmassor och sten från kanalbygget finns i västra kanten av reservatet.

Insektsfaunan i området är undersökt med fönsterfälla 1991. Då påträffades bl a den sällsynta ängern *Globicornis nigripes* (VU), rovkärl Crossocerus congener (NT) samt ytterligare tre arter som tidigare fanns på den nationella rödlistan och som nu klassas som regionalt rödlistade (RR); stekeln *Symmorphus debilitatus*, träjordmyran (*Lasius brunneus*) och rovkärl *Crossocerus assimilis*.

Ekarnas lavflora är intressant med förekomst av gul dropplav (NT), brun nållav (RR) och hjälmbrösklav (NT). Av vedsvampar finns blekticka (NT). Från området har även rapporterats häckning av kattuggla.

Tempelkullens naturreservat

Tempelkullen omtalas som en gravkulle från vikingatiden. Det geologiska kartunderlaget (1800-talet) ger begränsad information om kullens beskaffenhet. En bergkärna ska finnas på relativt grunt djup. Berg i dagen är ej synligt, åtminstone inte utan att leta.

En luftledning (telefon) löper från fastigheten Skedevärd 2:1 till kanalen i väster. Den drabbas årligen av avbrott pga nedhängande grenar etc.

3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

På en karta från 1695 betecknas platsen som en "ekbacke". Häradskartan från ca 1875 visar att området användes som slåttermark tillsammans med angränsande marker norrut. 1918 beskrivs området som "park, betesmark". I samband med sjösänkningar av Åsunden och Ämmern byggdes kanalen som går utmed reservatet. Kanalen stod färdig 1873. Från ca 1870 och fram till ca 1940 fanns ett "ekotempel" på kullen vilket givit den dess namn. Området hotades på 1950-talet av ett vägbygge. Tempelkullen avsattes på markägarens begäran som naturminne 1961.

Häradskartan från ca 1875 visar att området användes som slåttermark tillsammans med angränsande marker norrut. Enligt kartan fanns även en byggnad i områdets norra slutning.

Tempelkullen omtalas som en gravkulle från vikingatiden. Namnet Skedevi (den närliggande gården) med ändelsen -vi antyder att det funnits en helig plats eller offerplats i närheten. Denna plats kan ha varit Tempelkullen. En fast fornlämning (RAÄ 45) är noterad på krönet av kullen. Det är en hög som är 7 meter i diameter och 0,6 meter hög. Kantkedja och en mittgrop finns. På kullen finns också en stensättning med oklar begränsning som kan vara en naturbildning.

3.3 Områdets bevarandevärden

A. Biologiska bevarandevärden

En mycket värdefull artrik betesmark med grova lövträd som utvecklats i en betad och/eller slåtterhävdad miljö.

Tempelkullens naturreservat

B. Kulturhistoriska bevarandevärden

Fast fornlämning (Kulturminneslagen 1988:950). Tempelkullen är troligen en gravkulle från vikingatiden.

C. Intressen för friluftslivet

Genom områdets begränsade storlek är intresset för friluftslivet måttligt men reservatet är ändå lätt tillgängligt från vägen Rimforsa-Oppeby. Området används av skolorna i Rimforsa vid utflykter etc.

3.4 Källuppgifter

Tempelkullens naturreservat. Utkast till skötselplan från 1995. Länsstyrelsen Östergötland.

Resolution rörande fridlysning av naturminne. Länsstyrelsen i Östergötlands län 1961. Stencil.

Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004. Objekt D89-FHU.

Ängs- och hagmarksinventeringen 1988-89.

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

Naturreservatets syfte är att bibehålla den biologiskt och för landskapsbilden mycket värdefulla betade ek- och blandlövhagen på Tempelkullen. Förutom den mycket artrika betesmarksfloran och inslaget av grova och mycket grova träd ska en välavvägd fördelning av yngre ersättningsträd för ekarna samt blommande träd- och buskar t ex apel, hagtorn och nypon förekomma.

2 Disposition och skötsel av mark

2.1 Skötselområden

GSD-Ortofoto © Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Tempelkullen

Areal: 1,3 ha

Beskrivning

Tempelkullen är en glest lövträdklädd kulle av ekhagekaraktär. Här växer ett tiotal grova ekar, enstaka yngre ekar samt 25-30 andra äldre lövträd av björk, lind, asp, ask, lönn, rönn och fågelbär. I buskskiktet förekommer nypon, hagtorn och enstaka enbuskar. Av igenväxningskaraktär finns bl a uppslag av ask och lönn i de västra delarna. Den hävdgynnade floran är mycket artrik. Öppna avsnitt och gläntor finns främs i norr och öster (se flygbilden ovan). Av hävdgynnade arter kan nämnas brudbröd, darrgräs, knägräs, ängsvädd, stor och

Tempelkullens naturreservat

liten blåklocka, grönvit nattviol, blåsuga, gullviva och prästkrage. Näringsgynnad flora förekommer i väst- och sydsluttningen samt på de lägre markerna i väster.

En av de grova ekarna har haft brand i håligheten men överlevt. En grov ek i västsluttningen har gått av och utgör en värdefull jättelik högstubbe.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Området utgörs av en betad ek- och blandlövhage. Förutom en mycket artrik betesmarksflora samt grova träd finns en välavvägd fördelning av yngre ersättningsträd och blommande träd- och buskar som t ex apel, hagtorn och nypon.

Åtgärder

Området betas årligen så att gräset är väl avbetat vid betessäsongens slut. Uppslag av lönn och ask behöver hållas efter inom kommande 10 år. Uppkommande ek (bl a i skydd av busksnår) gynnas så att de kan bli framtida arvtagare till de gamla ekarna i området.

2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Bete	2006-2015	Hela ytan	1
Utmärkning av gräns	2006-2007	Hela gränsen	1
Röjning av ung ask och lönn	2006-2010	Västra halvan	1
Förbättrad skylt och anslagstavla	2006-2010	Vid p-plats	2
Stätta för besökare	2006-2007	Nära p-plats vid väg	2
Rensning kring telefonledning. Telia i samråd med förvaltaren.	2006-2007		1

2.3 Jakt

Jakten är ej reglerad i reservatsbeslutet.

2.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska göras enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. Anordningar för rekreation och friluftsliv

3.1 Övergripande mål

Området är tillgängligt för besökare genom en stätta intill parkeringsfickan.

3.1.1 Tillgänglighet - kommunikationer

Reservatet är lätt tillgängligt intill vägen Rimforsa-Oppeby.

3.1.2 Renhållning och sanitära anordningar

Inga soptunnor finns och ej heller kända problem med nedskräpning. Inga behov av ytterligare anordningar.

3.1.4 Information

Skyltar finns vid p-plats.

4. Tillsyn

Länsstyrelsen Östergötland har ansvar för tillsyn av naturreservatet.

5. Dokumentation och uppföljning

Skötseln av naturreservatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser måste därför följas upp. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

5.1. Dokumentation och inventeringar

5.2. Uppföljning

5.2.1. Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Uppföljningen skall ske enligt fastställda metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt.

5.2.2 Uppföljning av skötsel mål och skötselåtgärder

En uppföljning av naturvärdenas utveckling ska ske där åtgärder eventuellt kommer att genomföras. Föryngringen av ek behöver följas i området.

6. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

6.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselåtgärderna i planen bekostas av staten genom vårdanslag eller EU:s miljöstödd eller motsvarande. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella.

7 Kartor

Tempelkullens naturreservat

GSD-Ortofoto © Lantmäteriet, dnr 106-2004/188